

Marijan F. Kranjc, generalmajor v pokoju

Kos Štefana Štefan

- generalštabni podpolkovnik VKJ

Sorodniki so me malce jezni najprej spraševali, zakaj Štefana Kosa¹ ni na »mojem« seznamu slovenskih generalov VKJ. Namreč, pred smrtjo ga je v Travniku, BiH, obiskal polbrat Marjan K., ki je trdil, da je bil stric vsekakor general VKJ.

МИНИСТАРСТВО ВОЈСКЕ И МОРНАРИЦЕ
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

а) инспекција 207 б) војно окружење 2030/1

III.
Држ. картон

КАРТОН

ЛИЧНИХ И СЛУЖБЕНИХ ПОДАТАКА ОФИЦИРА (ВОЈНИХ ЧИНОВНИКА)

3)	Род или струка	Пешички, ва генералштабне подполковне
4)	Чин	Почмавиц
5)	Презиме	К О С
	Очево име	Ш Т Е Ф А Н
	Име	Ш Т Е Ф А Н

Ko sem jim povedal, da ga ni v knjigi generalov in admiralov VKJ, ki jo je pred leti v Beogradu izdal dr. Mile Bjelajac, jaz pa mu tudi pomagal, sem predlagal, da podatek lahko preverimo v arhivu VKJ. Menil sem, da je bil Štefan Kos verjetno častnik generalštabne stroke, kar je pomenilo, da je končal višjo vojaško akademijo doma ali v tujini.

¹ Posredovani podatki: Štefan Kos roj. 23. 8. 1901 v Zg. Velki, umrl 1972 v Travniku, BiH. Oče Štefan je bil nadučitelj v Velki, mati Avgusta roj. Kapun pa učiteljica. Častnik VKJ, študiral v Parizu (verjetno na Višji vojaški akademiji), do leta 1941 služboval po raznih krajih Jugoslavije. Leta 1941 je bil zajet in odpeljan v nemško taborišče. Po vrnitvi iz ujetništva se je zaposli na Trgovski zbornici v Sarajevu. Menda je bil štabni generalpolkovnik VKJ. Soproga je bila rojena v vasi Čepina pri Osijeku, sicer bančna uslužbenka v Zagrebu.

Preverka je potrdila moje domnevo.

Njegov personalni karton zglada takole;

- Generalštabni podpolkovnik
- KOS Štefana Štefan
- Rojen 23. avgusta 1901 v Gornji Velki pri Mariboru, Dravska banovina
- Vera: rimskokatoliška
- Narodnost: Jugoslovan
- Šole: realna gimnazija v Mariboru, maturo opravil v Karlovcu
- Tuji jeziki: nemški
- Zakonski stan: poročen z Olgo, roj. Hernut iz Čepin pri Osijeku, sin Milan, rojen 12.2.1933 v Mostarju
- **Vojaške šole:**
 - 1916–1918: kadetska šola AOV v Gracu (od 15. 9. 1916),
 - 1918–1919: kadetska šola VKJ v Karlovcu (sodeloval od decembra 1918 do januarja 1919 pri zasedbi Medjimurja),
 - 1919–1921: Nižja šola vojaške akademije VKJ v Beogradu (od 1. 12. 1919),
 - 1924–1926: Višja šole vojaške akademije (menda v Parizu?),
 - 1927–1939: priprava za generalštabno stroko.
- **Povišanja:**
 - kaplar – 24. 5. 1920
 - podnarednik – 1. 10. 1920,
 - narednik – 2. 7. 1921,
 - podporočnik – 1. 10. 1921,
 - poročnik – 1. 10. 1925,
 - kapetan II. razreda – 17. 12. 1929 (Mostar) – 21. 2. 1930 preveden v generalštabno stroko,
 - kapetan I. razreda – 17. 12. 1932,
 - major – 31. 12. 1935,
 - podpolkovnik – 31. 12. 1939.
- **Odlikovanja:**
 - poljski srebrni križ za zasluge,
 - red jugoslovanske krone V. stopnje,
 - spomenica za boje pri osvoboditvi severnih krajev 1918–1919.
- **Službovanje v VKJ:**
 - 10. 10. 1921 – 21. 5. 1924: narednik – podporočnik, vodnik 9. čete v 45. pehotnem polku;
 - 22. 5. 1924 – 31. 9. 1925: podporočnik, vodnik v 2. četi I. pehotne podoficirske šole;
 - 1. 10. 1924 – 3. 11. 1926, poročnik, slušatelj Višje šole vojaške akademije;
 - 4. 11. 1926 – 20. 10. 1927, poročnik, v.d. poveljnika 11. čete 41. pehotnega polka;

- 21. 10. 1927 – 20. 5. 1930, kapetan II. razreda, generalštabni pripravnik v Glavnem GŠ VKJ;
- 21. 5. 1930 – 4. 5. 1932, kapetan II. razreda, v GŠ Jadranske divizijske oblasti;
- 4. 5. 1932 – 3. 12. 1932, kapetan II. razreda, poveljnik 6. čete v 11. polku »Karadjordje« (v Benkovcu ?);
- 3. 12. 1932 – 14. 4. 1934, kapetan I. razreda, poveljnik 3. čete v 32. »Nevesinjskem« pehotnem polku;
- 22. 4. 1934 – 15. 5. 1934, kapetan I. razreda, na službi v GŠ Jadranske divizijske oblasti;
- 25. 5. 1934 – 9. 4. 1937, kapetan I. razreda – major, v. d. pomočnika načelnika GŠ Moravske divizijske oblasti;
- 17. 4. 1937 – 16. 4. 1938, major, poveljnik 1. bataljona 45. pehotnega polka;
- 27. 4. 1938 – 15. 11. 1938, major, na službi v šolskem oddelku GGŠ VKJ;
- 16. 11. 1938 – 4. 4. 1940, podpolkovnik, na službi v organizacijske oddelku GGŠ VKJ;
- 15. 4. 1940 – 6. 4. 1941, podpolkovnik, na službi v GŠ II. armadnega območja.

Od aprila 1941 je bil v nemškem ujetništvu.

Po povratku v domovino maja 1945 je služboval v Trgovinski zbornici Sarajevo. Svojo življenjsko pot je sklenil 1972 v Travniku.

Kot generalštabni častnik VKJ je imel lepo perspektivo razvoja in napredovanja, pa sem tako tudi prepričan, da bi bil gotovo eden od prvih kandidatov za generalski položaj tudi pozneje v JLA!

Bil je med redkimi častniki iz Slovenije, ki so »imeli« generalštabno stroko v VKJ (polkovniki Vladimir Vauhnik, Ernest Peterlin, Jaka Avšič in major Karl Novak), kar pomeni, da je bil tudi kandidat za položaj brigadnega generala VKJ!